

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

На основу одлуке Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 477/1 од 8. 2. 2024. године, а у складу с чланом 84. Закона о високом образовању Републике Србије и члановима 39. и 40, те члановима 113. и 117. Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду, изабрани смо у Комисију за припрему извештаја о кандидатима који су се пријавили на конкурс за избор асистента за ужу научну област Романистика (предмет Француски језик) објављен у листу *Послови* бр. 1081 од 28. 2. 2024. године. Пошто смо прегледали конкурсни материјал, Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс се пријавио један кандидат: мср **Дејана Мирковић Бирташић**. Кандидаткиња је приложила сву потребну документацију, биографију, библиографију и радове.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ И ЊЕГОВОЈ СТРУЧНОСТИ

I. Биографски подаци кандидата

Дејана Мирковић Бирташић рођена је 1996. године у Стразбуру (Француска). Основну и средњу школу (Средња школа „Младост“) похађала је у Петровцу на Млави и за остварене успехе награђена је Вуковом дипломом. Матурски рад из француског језика, с темом „Sartre et sa philosophie d’existentialisme” одбранила је јуна 2015. године с одличном оценом. Исте године уписала се на основне академске студије на Филолошком факултету Универзитета у Београду, профил *Језик, књижевност, култура*, на Групи за француски језик и књижевност при Катедри за романистику. У току треће године основних студија добила је стипендију за размену студената у склопу програма *Еразмус +*. У оквиру ове размене, академске 2017/2018. године похађала је летњи семестар на Универзитету Тулуз – Жан Жорес у Тулузу у Француској. У септембру 2019. године стекла је диплому професора језика, књижевности и културе с просечном оценом 9,90. У јесен 2019. године уписала се на мастер академске студије на Филолошком факултету у Београду, студијски програм *Језик, књижевност, култура*. Мастер академске студије завршила је 2020. године с просечном оценом 10. Одбранила је мастер рад *Стратегије и технике превођења културама с францускога на српски језик* пред комисијом у саставу доц. др Саша Марјановић (ментор) и проф. др Веран Станојевић (члан). У оквиру мастер рада испитивала је преводне тешкоће узроковане културолошким неусаглашеностима двају система, тј. превођење културно обележених речи с француског на српски језик. Циљ рада био је да уз примену дескриптивно-квалитативних метода упоредне анализе изворника и циљног текста опише стање у пракси превођења савремених француских књижевних дела на српски језик, те установи у којој мери јединственост културно обележених појмова отежава преводиочев задатак. Докторске академске студије уписала је први пут академске 2020/2021. године. Положила је све испите с просечном оценом 9,89 и урадила све студијске истраживачке радове прописане студијским планом и програмом, и тренутно припрема предлог теме докторске дисертације.

Током основних и мастер студија за остварени успех примала је стипендије у више наврата. Од 2016. до 2018. примала је стипендију општине Петровац на Млави за најбоље студенте с територије општине. Академске 2018/19. била је стипендиста Фонда за младе таленте Републике Србије за завршну годину основних академских студија, а академске 2019/20. и за мастер академске студије.

Кандидаткиња се од основних академских студија усавршава и ван оквира формалног образовања. Током 2018. године похађала је курс консекутивног и симултаног превођења у

школи језика *Master translation* у Београду. Наредне године завршила је и напредни курс судског превођења. Од тада се активно бави превођењем и у сарадњи с преводилачким бироом *La parole*, који је специјализован за француски језик, преводи текстове различите природе, а неке су од најзаступљенијих области право, фармација, техника и информатика, као и маркетинг, туризам и уметност. У оквиру Шекспир фестивала у Београду, који је одржан од 27. јуна до 3. јула 2019. године, превела је с француског на српски језик титлове за представу насталу по комаду *Буря* В. Шекспира, а коју је изводило Национално позориште Нице (Француска). Драгоцено искуство стакла је преводилачким ангажовањем на Скупштини Интерпарламентарне уније која се одржала од 10. до 17. октобра 2019. године у Београду. Учествовала је у превођењу књиге Данице Маринковић *Судија у рату и миру* са српскога на француски језик, коју је почетком 2020. године објавила издавачка кућа *Рад*. У оквиру пројекта *Дигитални архив БИТЕФ театра*, који је подржало Министарство културе и информисања Републике Србије, била је део тима који је преводио на француски језик текстове из архиве БИТЕФ-а под надзором доц. др Милице Винавер-Ковић. Од маја до децембра 2020. године похађала је стручну праксу из области превођења у оквиру пројекта *Europa Plus*, који је организован у сарадњи румунског огранка француског међународног радија RFI, Универзитетске агенције за Франкофонију и земаља источне, југоисточне и централне Европе. Пројекат *Europa Plus* организован је с циљем да допринесе видљивости и присутности земаља источне, југоисточне и централне Европе, те је на седмичном нивоу преводила новинске чланке са српскога на француски језик. Исто тако, кандидаткиња наводи да је ангажована као консекутивни преводилац приликом посете истраживачке мисије (*Bureau International des Expositions (BEI)*) у оквиру кандидатуре Србије за организацију специјализоване изложбе (Ехро 2027). Од 2022. године хонорарно је ангажована као консекутивни преводилац у оквиру *Мреже психосоцијалних иновација (PIN – Psychosocial Innovation Network¹)*. У септембру 2023. године присуствовала је конференцији о припреми националне верзије правних тековина ЕУ, коју је организовало Министарство за европске интеграције Владе Србије у сарадњи с Регионалном школом за јавну управу (РЕСПА).

Осим у сфери преводилаштва, кандидаткиња наводи да се додатно усавршава и у области образовања и подучавања. Наиме, марта 2017. учествовала је у раду скупа *Образовање деце миграната и избеглица – стицање другог језика и свеобухватна подршка школе (Education of refugee and migrant children – second language acquisition and comprehensive school support)*, који је организован у сарадњи UNICEF-а и др Едине Кромпакт с Универзитета примењених наука и уметности, Факултета за образовање наставника, Фрајбур, Швајцарска. Априла исте године учествовала је у пословима организације и спровођења Републичког такмичења ученика средњих школа у знању страних језика, одржаном на Филолошком факултету Универзитета у Београду. У оквиру Молијерових дана учествовала је 2019. године у пројекту *Студентски Гонкур*, који је организован под покровитељством француске Академије Гонкур у сарадњи с катедрама за француски језик Србије и Француским институтом у Србији. У октобру 2021. године стекла је лиценцу за испитивача за међународно признате испите из познавања француског језика DELF за А ниво. Од 25. до 29. августа 2021. године учествовала је на Летњем универзитету Међународне мреже франкофонских кућа (*Université d'été du Réseau international des maisons des francophonies*) у организацији Универзитета у Сегедину 25–29. августа 2021. године. Од 2022. године члан је *Удружења професора француског језика Србије*. Фебруара 2022. пратила је вебинар *Sortez la langue de votre poche : création d'activités de médiation linguistique intra/interlangue*, посвећен примени активности медијације на часу. У мају 2022. године, похађала је обуку *10 sur 10 – Le théâtre avec toute la classe de FLE* (10 од 10 – Позориште с целим одељењем које учи француски језик као страни) у организацији Француског института у Београду. У августу исте године учествовала је на семинару за младе и будуће предаваче француског језика (*Forum des futurs et jeunes enseignants de français*) у организацији

¹ <https://psychosocialinnovation.net/o-nama/>

Међународне организације франкофоније (OIF), Регионалног франкофоног центра за централну и источну Европу (CREFECO) и удружења *Profutur*. За потребе овог семинара, с колегиницом мср Душицом Терзић осмислила је дидактички пројекат, за који су освојиле посебну награду. Даље, према наводима кандидаткиње, присуствовала је и годишњој *Eurydice* онлајн конференцији *Иницијално образовање наставника језика: политике и праксе*, 20. октобра 2022, коју је организовала Фондација Темпус. Коначно, од 4. до 8. децембра 2023. године присуствовала је семинару „Увод у дигиталну хуманистику: радионице за имплементацију „удаљеног читања” у истраживачкој пракси” који је одржан у Научно-образовном културном центру „Вук Караџић” у Тршићу.

Кандидаткиња се истовремено бави и наставним радом. На другој години основних студија, у оквиру пројекта *Студенти студентима*, током школске 2016/2017. године држала је часове француског језика и културе на Математичком факултету Универзитета у Београду. Од јануара до марта 2020. године обављала је праксу у Школи језика Француског института у Србији у Београду. Радила је као професор француског и енглеског језика у приватној школи страних језика *Language factory*. Од 1. октобра 2020. била је ангажована као помоћник за извођење вежбања на Катедри за романистику Филолошког факултета Универзитета у Београду, где је у својству докторанта изводила додатне практичне вежбе из француског језика на предмету Основи комуникације у француском језику 1 и 2. Од јануара 2021. изводила је вежбе превођења са српскога на француски језик на предмету Савремени француски језик Г4. На основу одлуке Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 200/1 од 20.1.2021. године изабрана је у звање истраживач-приправник на основу Четвртог позива талентованим младим истраживачима – студентима докторских академских студија за укључивање у научноистраживачки рад у акредитованим научноистраживачким организацијама, а који је расписало Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије. Затим је на основу одлуке Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 1976/1 од 24. 05. 2021. године изабрана у звање асистента за ужу научну област Романистика, предмет Француски језик на Катедри за романистику Филолошког факултета у Београду. Од избора у звање, у својству асистента на Катедри за романистику кандидаткиња изводи вежбе усмене и писмене рецепције и продукције у оквиру предмета Основи комуникације на француском језику 1 и 2, Увод у студије француског језика 1 и 2, те Савремени француски језик Г3 и Г4.

Кандидаткиња даље наводи да од 2017. године учествује и у изради вишејезичног српско-француско-енглеско-шпанског паралелног корпуса *ParCoLab*² (<http://parcolab.univ-tlse2.fr/sr/>), који у оквиру билатералног француско-српског пројекта у склопу програма Павле Савић за 2016/2017. и 2018/2019. годину, Универзитет Тулуз – Жан Жорес у Тулузу, реализује у сарадњи с Филолошким факултетом Универзитета у Београду. У оквиру поменутог пројекта сегментирала је у XML формату низ књижевних, правних и филмских текстова на реченице, пасусе и одељке, те упарила изворнике и њихове преводе. Штавише, у оквиру пројекта *ParCoGLiJe: Паралелни корпус за истраживање језика великих класика децје књижевности* Националног центра за научна истраживања Републике Француске, који је 2017. године водио доц. др Дејан Стошић (Универзитет Тулуз – Жан Жорес), учествовала је у сегментирању и упаривању сегмената романа *20.000 миља испод мора* Жила Верна на француском и енглеском језику. Током 2017. године, како кандидаткиња даље наводи, похађала је у Франкофонском центру за универзитетску успешност обуку проф. др Сесил Фабр с Универзитета Тулуз – Жан Жорес за напредно коришћење софтвера *AntConc*, намењеног за корпусну анализу текста. Током 2021. и 2022. године кандидаткиња је била члан француско-српског билатералног међународног научног пројекта *PREDICT: Мали корпусно заснован француско-српски речник предлога (PREDICT : Petit dictionnaire raisonné des prépositions : français-serbe)* под покровитељством Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и Министарства за Европу и спољне послове те Министарства високог

² <http://parcolab.univ-tlse2.fr/sr/>

образовања, науке и иновација Републике Француске (програм „Павле Савић”, ев. бр. Campus France 44473SJ) чији су руководиоци проф. др Веран Станојевић (Филолошки факултет Универзитета у Београду) и доц. др Дејан Стошић (Универзитет Тулуз – Жан Жорес, Тулуз, Француска). Научноистраживачки рад којим се кандидаткиња бави подржан је од 2021. године и институционалним финансирањем.

Током 2022. и 2023. године кандидаткиња је била члан Организационог одбора међународног научног скупа *Études françaises aujourd'hui 2022*, који је одржан на Филолошком факултету Универзитета у Београду 4. и 5. новембра 2022. године, као и члан уређивачког одбора зборника саопштења с тога скупа. Кандидаткиња тренутно суделује у својству члана Организационог одбора у припреми два међународна скупа Катедре за романистику: *Journées serbes des dictionnaires* који ће се одржати 24–26. маја 2024. године и *Лексикографски сусрети* који ће се одржати 27–29. маја 2024. године на Филолошком факултету у Београду. Поред тога, кандидаткиња наводи да је с рефератом учествовала на следећим научним скуповима:

1. 52. *Међународни научни састанак слависта у Вукове дане*. Међународни славистички центар, Филолошки факултет Универзитета у Београду. 14-19. септембар 2022.
2. *Међународни научни скуп Српски као страни језик у теорији и пракси V*. Центар за српски као страни језик, Филолошки факултет Универзитета у Београду. 28-29. октобар 2022.
3. *Међународни научни скуп Les études françaises aujourd'hui*. Катедра за романистику Филолошког факултета Универзитета у Београду. 4-5. новембар 2022.
4. *Међународни научни скуп Limba, literatura și cultura română – provocări și perspective*, Универзитет у Београду – Филолошки факултет, 25–26. мај 2023. (излагање рада у коауторству са Сашом Марјановићем: „Поглед на опште српско-румунске речнике у контексту функцијске теорије”).

Кандидаткиња у пријави додаје да, осим француског и енглеског језика, које активно користи, шпански познаје на нивоу усмене комуникације, а поседује и почетничке вештине из италијанског језика.

II. Библиографски подаци кандидата

Кандидаткиња у пријави наводи да је до сада објавила три изворна научна рада (1 самостално и 2 у коауторству), а да је један рад у поступку рецензирања. Поред тога, кандидаткиња је објавила два приказа и била члан уређивачког одбора једног зборника. Учествовала је и у превођењу једне монографске књиге. Комплетна библиографија кандидаткиње наводи се у наставку.

1. Мастер рад

Мирковић-Бирташић, Д. (2020). *Стратегије и технике превођења културема с францускога на српски језик*. Необјављени мастер рад, Филолошки факултет Универзитета у Београду, Београд, 101 стр.

2. Радови у часописима и зборницима

Мирковић Бирташић, Д. (2023). Стратегије и технике превођења културема с францускога на српски језик. У А. Милановић (Ур.), *Научни састанак слависта у Вукове дане*, 52(1). (стр.385-396), (ISSN 0351-9066).

Марјановић, С. и Мирковић Бирташић, Д. (2023). Поглед на опште српско-румунске речнике у контексту функцијске теорије. У М. Ćorković, М. Nuțanu, М. Dan i М. Trajlović-Kondan (Ур.), *Limba, literatura și cultura română: provocări și perspective* (стр. 331–357). Универзитет у Београду – Филолошки факултет. ISBN 978-86-6153-730-1.

Bakaluca, J. & Mirković Birtašić, D. (2024). Des contraintes vers l'apprentissage et la réflexion – le lipogramme dans la formation des enseignants de français. У. Т. Самарџија, Ј. Бакалуца, М. Винавер-Ковић, Ж. Јанковић (Ур.), *Les études françaises aujourd'hui. (2022), Unités linguistiques et construction du sens; Poétique et esthétique du miroir.* (стр. 257–274). Универзитет у Београду – Филолошки факултет.

Мирковић Бирташић, Д. (2024). Анализа обраде културема из области гастрономије у *Француско-српском речнику* С. Јовановића. Предато на рецензију у *часопис Анали филолошког факултета*.

3. Прикази

Мирковић-Бирташић, Д. (2020). „Приказ монографије: Sonia Vaupot. *Les enjeux culturels de la traduction*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, 2015, 245 стр.”, *Живи језици* 40(1). (стр. 303–312). <https://zivijezici.fil.bg.ac.rs/index.php/zivijezici/article/view/25>

Мирковић-Бирташић, Д. (2021). „Приказ монографије: Snježana Veselica Majhut. *Krčma, gostionica, pub: dijakronijska studija prevođenja kulturno specifičnih referenci u kriminalističkim romanima*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 2020, 219 стр.”, *Филолошки преглед* 48(1). (стр. 203-209).

4. Уређивачки рад

Самарџија, Т. и др. (Ур.), *Les études françaises aujourd'hui (2022), Unités linguistiques et construction du sens; Poétique et esthétique du miroir.* (2024). Université de Belgrade, Faculté de Philologie; Универзитет у Београду, Филолошки факултет. ISBN 978-86-6153-733-2.

5. Преводи

Marinković, Danica. *Une juge dans la guerre et dans la paix : la vérité sous serment*. Traduit par Ž. Janković, I. Jaramaz, K. Mila Đurović et D. Mirković-Birtašić. Beograd: Rad, 2019. [262 стр.] (ISBN 978-86-09-01099-6).

Кандидаткиња је објављене радове и приказе приложила у конкурсној пријави.

МИШЉЕЊЕ КОМИСИЈЕ

Пошто је детаљно прегледала конкурсну документацију, Комисија констатује да кандидаткиња која се пријавила на конкурс испуњава формалне услове за избор у звање асистента за ужу научну област Романистика (предмет Француски језик): кандидаткиња је студент докторских академских студија и на свим степенима студија имала је просечну оцену далеко вишу од 8. Комисија такође констатује да кандидаткиња има веома добре научне референце, смисао и искуство за наставни и истраживачки рад, као и одговарајућу стручну оријентацију ка научној области за коју је конкурс расписан.

Научне и стручне области за која се везују научноистраживачка занимања мср Дејане Мирковић Бирташић представљају традуктологија, лексикографија, когнитивна лингвистика, социолингвистика, те дигитална хуманистика. Кандидаткињу посебно интересује

трансдисциплинарни приступ у оквиру дигиталне хуманистике и практична примена лингвистичких сазнања.

Кандидаткиња у раду „Стратегије и технике превођења културама с францускога на српски језик” испитује праксе превођења културно обележених лексема с францускога на српски језик. Путем квантитативне анализе корпуса сачињеног од шест савремених француских белетристичких дела утврђено је које су најчесталије преводне технике за пренос културама с францускога на српски језик. Поред тога, кандидаткиња је квалитативном анализом испитала примереност најзаступљенијих решења за превод културно засићених текстова, те показала да успешност преводачке технике зависи од начина примене, али и од контекста. Кандидаткиња је, стога, указала на параметре које би требало узети у обзир приликом обраде сваке културе како би понуђени преводни кореспондент задовољио потребе циљних корисника и олакшао им разумевање изворног текста.

У коауторском раду „Поглед на опште српско-румунске речнике у контексту функцијске теорије” кандидаткиња је анализирала тренутну српско-румунску лексикографску продукцију. Показала је да су постојећи српско-румунски речници малобројни и да структура њихових речничких чланака није довољно разрађена, како по питању граматичке обраде одредница на српском језику, тако и њихових еквивалената у румунском језику, али и квалификовања њихових употреба. Поред тога, у раду је — с позиција тзв. теорије о лексикографским функцијама — детаљно и упоредно размотрена микроструктура речничког чланка за полисемну одредницу *домаћи* у свим анализираним речницима, те показано колико је тренутна речничка обрада нефункционална за потребе одговарајућих група корисника у рецепцијским, продукцијским и когнитивним ситуацијама, понајвише по питању обраде значења. Но, кандидаткиња је у раду понудила и предлог нове лексикографске обраде поменуте одреднице, која је заснована на обимном истраживању резултата паралелног корпуса с упареним текстовима на српском и румунском језику, а чији је циљ да задовољи главне потребе корисника српско-румунског речника.

У коауторском раду „Des contraintes vers l'apprentissage et la réflexion – le lipogramme dans la formation des enseignants de français” представљани су резултати истраживања спроведеног међу студентима четврте године основних студија француског језика и књижевности на Катедри за романистику Филолошког факултета Универзитета у Београду. У оквиру овог истраживања кандидаткиња је испитивала значај активности с лудичким елементом у образовању будућих наставника страног језика. Циљ је био утврдити утичу ли овакве активности повољно на језичка знања студената, али и на њихово разумевање значаја ограничења у наставничком послу, нарочито оних која намеће израда припреме за час. Анализа је била усмерена на вежбу писања с ограничењима, тзв. липограм. Корпус истраживања стога чине писани радови студената – рођендански имејл и рођендански имејл у липограму, али и упитници које су попуњавали. Анализа је показала да је липограматско писање подстицајније од писања текстова без лудичког елемента, те да може побољшати креативност студената, поспешити развој лексичких вештина и усвајање вокабулара. С друге стране, уочено је да оваква врста писања не доводи до бољег разумевања улоге и значаја ограничења у послу и задацима наставника. Кандидаткиња ипак закључује да би било пожељно укључити лудичке активности попут липограма приликом подучавања будућих наставника језика јер доприносе развоју језичких, стручних и трансверзалних вештина.

Веома добро познавање и разумевање материје којом се бави, досад објављени радови и радови предати за штампу чине мср Дејану Мирковић Бирташић профилисаним младим научником који је драгоцен Катедри за романистику, између осталог и због опредељености за научне и стручне области које у домаћој романистици досад нису биле довољно покривене, понајпре традуктологија, когнитивна лингвистика, социолингвистика и дигитална хуманистика.

ПРЕДЛОГ ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ

На основу свега наведеног Комисија констатује да мср Дејана Мирковић-Бирташић испуњава све услове за поновни избор у звање за које конкурише. Стога Комисија предлаже Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да се мср **Дејана Мирковић Бирташић** изабере у звање асистента за ужу научну област Романистика, предмет Француски језик.

У Београду, 9. 4. 2024.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ:

Др Веран Станојевић, редовни професор
Филолошког факултета Универзитета у Београду
за ужу научну област Романистика, предмет Француски језик

Др Саша Марјановић, доцент
Филолошког факултета Универзитета у Београду
за ужу научну област Романистика, предмет Француски језик (председник Комисије)

Др Милана Додиг, доцент
Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу
за ужу научну област Француски језик (спољни члан)